

Jednotlivec může požívat výhod z kolektivního rozhodnutí i bez vlastní aktivní účasti. Otázkou tedy je, **proč se účastnit kolektivního rozhodování?**¹

Hypotéza racionálního voliče

A. Downs (1957)

Při rozhodování, zda volit, jednotlivec posuzuje, o kolik lépe na tom bude, pokud jeho hlas přispěje k preferované alternativě.

Př. Jednotlivec preferuje alternativu, která mu přinese X před alternativou, která mu přinese 0
 \Rightarrow přínos tedy lze označit $U(X)$

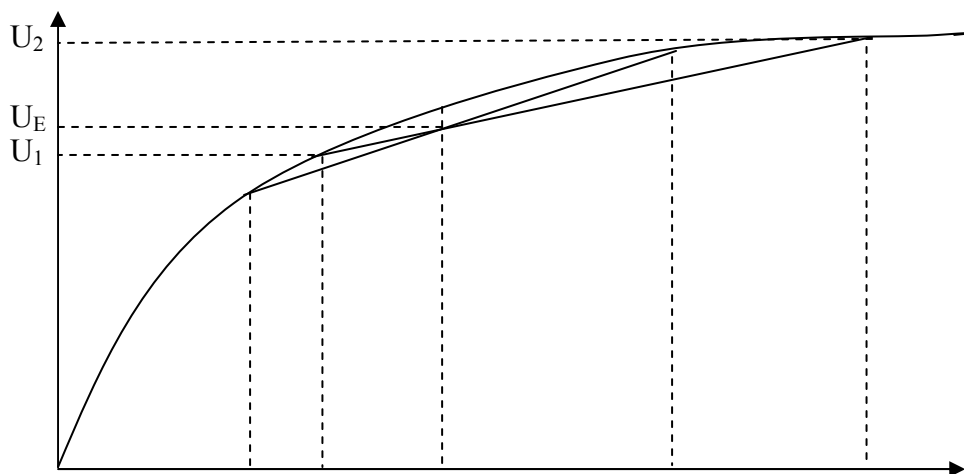
pravděpodobnost, že jeho hlas ovlivní výsledek je P . Očekávaný užitek je tedy $P(U(X))$.
 S volbou jsou ale spojeny i náklady C .²

Čistý očekávaný užitek z volby je:

$$E(U) = P[U(X)] - C$$

Otázkou je, jaká je pravděpodobnost P , že hlas voliče rozhodne? Lze se domnívat, že velmi malá $P[U(X)] \rightarrow 0 \Rightarrow U(U) < 0 \Rightarrow$ **Nikdo nebude volit.**

Obrázek: Teorie racionální ignorace

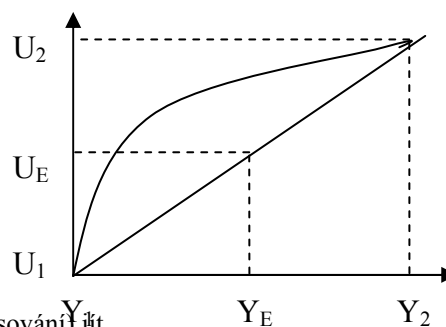
Y_1 ...Důchod před reformou (nic se nemění)

Y_2 ...Důchod po reformě (volič uspěje)

Y_E ...Očekávaný důchod (i když nevolí, tak ostatní mohou návrh přijmout – předpokládáme, že je to 50:50 i když se neúčastní)

T ...Transakční náklady – sice s účastí zvyšuje pravděpodobnosti přijetí Y_2 , ale něco ho to stojí

Platí, že $\frac{Y_E - Y_1}{Y_2 - Y_1} = 0,5$

¹ CULLIS, JONES Why taxpayers vote? p. 72

² Volič musí sehnat informace o alternativách, musí k volbám (hlasování) jít.

Při započítání T musí (aby jedinec volil) být nový očekávaný důchod $\geq Y_E$

$$\text{musí platit, že } \frac{Y_E - (Y_1 - T)}{(Y_2 - T) - (Y_1 - T)} > \frac{Y_E - Y_1}{Y_2 - Y_1} = 0,5$$

$$\frac{Y_E - Y_1 + T}{Y_2 - Y_1} > \frac{Y_E - Y_1}{Y_2 - Y_1} = 0,5$$

$$0,5 + T > 0,5$$

Aby jedinec volil, musí zvýšit pravděpodobnost, že bude přijata jím preferovaná varianta (tedy pravděpodobnost, že ovlivní výsledek > 0)

Kdy to nastane?

a) existuje rovnoměrné rozložení hlasů mezi všemi voliči

b) preferovaný výsledek by prohrálo jeden hlas

Lidé vnímají svůj hlas obvykle jako málo pravděpodobný, že by rozhodl.³

Výše uvedené vede k teorii **Racionální ignorance voliče**⁴

Proč tedy lidé volí – protože někdo k těm volbám chodí☺

1. Lidé volí, neboť získávají užitek ze samotného aktu volby

- považují volby za povinnost a občanské právo

$$E(U) = P[U(X)] - C + D$$

2. Minimax strategie

nakládáme s nejistotou – lidé se za nejistoty chovají jinak

	S ₁ - neovlivní	S ₂ - ovlivní (jeho hlas je rozhodující)
Volí	C	0
nevolí	0	U(X)-C

I když je S₁ hodně pravděpodobné (a tedy i ztráta C v případě volby), volič ví, že může svým hlasem dosáhnout S₂ a tedy ztratit U(X)-C. V případě, že volič zvolí opatrnou strategii, tj. za

³ Například, je-li 100 000 voličů a dva kandidáti (P=0,5), pak pravděpodobnost, že jedinec ovlivní výsledek je 0,000006.

⁴ *Rational voter ignorance*

všech okolností minimalizuje to nejhorší, pak je-li $U(X) - C > C$ **bude volit.**

3. Etický volič

Při rozhodování zda volit či ne, jedinec maximalizuje funkci

$$O_i = U_i + \Theta \sum_{j \neq i} U_j$$

U_j ...užitek jedince ze spotřeby statků a služeb ostatními jedinci

Θ ...Parametr (míra altruismu)

$\Theta = 0 \Rightarrow$ sobecký jedinec \Rightarrow vede to k Downsově teorii racionální ignorace

$\Theta = 1 \Rightarrow$ altruistický jedinec

Předpokládáme-li, že ve společnosti jsou altruisté, vede to i k předpokladu vyšší účasti ve volbách.